

ДОДАТОК II

I. МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ІСПИТІВ НА ПРАВО КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб кандидати на отримання посвідчення водія мали знання й навички і демонстрували поведінку, потрібні для керування механічним транспортним засобом. Іспити, запроваджені з цією метою, повинні включати:

- теоретичний іспит, після якого відбувається
- іспит з навичок і поведінки.

Умови, відповідно до яких ці іспити повинно бути проведено, визначено нижче.

A. ТЕОРЕТИЧНИЙ ІСПИТ

1. Форма

Обрана форма повинна дозволяти впевнитися в тому, що кандидат має необхідні знання з тем, зазначених у пунктах 2, 3 і 4.

Будь-який кандидат на отримання посвідчення однієї категорії, що склав іспит з для отримання посвідчення іншої категорії, може бути звільнений від загальних положень пунктів 2, 3 і 4.

2. Зміст теоретичного іспиту для всіх категорій транспортних засобів

2.1. Питання повинно бути поставлено щодо кожного із зазначених нижче пунктів, при цьому зміст і форма питань залишаються на власний розсуд кожної держави-члена:

2.1.1. Правила дорожнього руху:

— зокрема дорожні знаки, розмітка й сигнали, переважне право проїзду та обмеження швидкості;

2.1.2. Водій:

- важливість пильності й поваги до інших учасників дорожнього руху,
- сприйняття, оцінка й прийняття рішення, особливо швидкість реакції, а також зміни в поведінці під час керування через вплив алкоголю, наркотиків і лікарських засобів, психічного стану й втоми;

2.1.3. Дорога:

- найважливіші принципи, що стосуються дотримання безпечної дистанції між транспортними засобами, гальмівного шляху й курсової стійкості транспортного засобу за різних погодних і дорожніх умов,
- фактори ризику під час керування, пов'язані з різними дорожніми умовами, зокрема їх зміною залежно від погоди та від часу дня або ночі,
- характеристики різних видів доріг і пов'язані вимоги законодавства,
- безпечне керування в автомобільних тунелях;

2.1.4. Інші учасники дорожнього руху:

— особливі фактори ризику, пов'язані з недосвідченістю інших учасників дорожнього руху і найбільш вразливими категоріями учасників, таких як діти, пішоходи, велосипедисти та люди з обмеженими можливостями пересування,

— ризики, пов'язані з рухом і керуванням різними видами транспортних засобів і з різними зонами видимості їхніх водіїв;

2.1.5. Загальні норми і правила та інші питання:

— правила стосовно адміністративних документів, необхідних для використання транспортних засобів,

— загальні правила, що визначають поведінку водія у випадку аварії (ввімкнення пристроїв попереджувальної сигналізації і подача сигналів тривоги) і заходи, яких він може вжити для допомоги постраждалим у дорожньо-транспортній пригоді, якщо необхідно,

— фактори безпеки, пов'язані з транспортним засобом, пасажирами і вантажем, які він перевозить;

2.1.6. Запобіжні заходи під час висадки пасажирів з транспортного засобу;

2.1.7. Механічні аспекти, що є суттєвими для безпеки дорожнього руху; кандидати повинні бути здатними виявити найбільш поширені несправності, зокрема, рульового керування, підвіски й гальмової системи, шин, фар та показників повороту, світловідбивачів, дзеркал заднього виду, вітрового скла та склоочисників, випускної системи, ременів безпеки та звукового попереджувального сигналу;

2.1.8. Обладнання для безпеки транспортного засобу і, зокрема, використання ременів безпеки, підголовників та обладнання для дитячої безпеки;

2.1.9. Правила щодо використання транспортного засобу стосовно довкілля (належне використання спеціальних звукових сигнальних пристроїв, помірне споживання палива, обмеження викидів забруднюючих речовин тощо).

3. Спеціальні положення стосовно категорій A1, A2 і A

3.1. Обов'язкова перевірка загальних знань про:

3.1.1. Використання захисного спорядження, такого як рукавиці, спеціальне взуття, захисний одяг і шолом безпеки;

3.1.2. Видність мотоциклістів для інших учасників дорожнього руху;

3.1.3. Фактори ризику, що стосуються різних дорожніх умов, установлених вище, з додатковою увагою до слизьких частин, таких як кришки каналізаційних колодязів, дорожньої розмітки: ліній і стрілок, трамвайних рейок;

3.1.4. Механічні аспекти, що є суттєвими для безпеки дорожнього руху, викладені вище, з додатковою увагою до перемикача аварійної зупинки двигуна, рівня оливи й ланцюга.

4. Спеціальні положення стосовно категорій C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 і D1E

4.1. Обов'язкова перевірка загальних знань про:

4.1.1. Правила щодо годин керування і періодів відпочинку, визначені в Регламенті Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 561/2006 від 15 березня 2006 року про гармонізацію

певного соціального законодавства стосовно дорожнього транспорту ⁽¹⁾; використання реєструвальної апаратури, як це визначено в Регламенті Ради (ЄЕС) № 3821/85 про реєструвальну апаратуру в дорожньому транспорті;

4.1.2. Правила щодо виду відповідного перевезення: вантажів або пасажирів;

4.1.3. Документи на транспортний засіб і транспортну документацію, що їх вимагають для внутрішньодержавного й міжнародного перевезення вантажів і пасажирів;

4.1.4. Поведінку у випадку аварії; знання заходів, яких повинно бути вжито після аварії або подібної події, у тому числі дії в надзвичайних ситуаціях, таких як евакуація пасажирів, а також базові знання про надання першої медичної допомоги;

4.1.5. Запобіжні заходи, яких повинно бути вжито під час зняття й заміни коліс;

4.1.6. Правила щодо мас та габаритів транспортних засобів; правила щодо обмежувачів швидкості;

4.1.7. Перешкоди, які обмежують зону видимості, спричинені характеристиками транспортних засобів;

4.1.8. Читання карти автомобільних доріг, планування маршрутів, у тому числі використання електронних навігаційних систем (не обов'язково);

4.1.9. Фактори безпеки, що відносяться до завантаження транспортних засобів: контроль (розміщення і закріплення вантажу), труднощі з різними видами вантажів (наприклад, рідини, підвісні вантажі тощо), завантаження та розвантаження і використання навантажувального обладнання (лише категорії C, CE, C1, C1E);

4.1.10. Відповідальність водія щодо перевезення пасажирів; комфорт і безпеку пасажирів; перевезення дітей; необхідні перевірки перед виїздом; теоретичний іспит повинен містити запитання про різні види автобусів (громадські автобуси, туристичні автобуси, автобуси з особливими габаритами, ...) (лише категорії D, DE, D1, D1E).

4.1a. Держави-члени можуть звільнити кандидатів на отримання посвідчення водія транспортних засобів категорій C1 або C1E, що не входять до сфери застосування Регламенту № 3821/85, від демонстрування знань з питань, наведених у пунктах 4.1.1 – 4.1.3.

4.2. Обов'язкова перевірка загальних знань про наведені нижче додаткові положення стосовно категорій C, CE, D і DE:

4.2.1. Принципи побудови і функціонування: двигунів внутрішнього

згоряння, рідини (наприклад, моторної оливи, охолоджувальної рідини, рідини склоомивача), паливної системи, електричної системи, системи запалювання, трансмісії (зчеплення, коробки передач тощо);

4.2.2. Змашування та захист від замерзання;

⁽¹⁾ ОВ L 102, 11.04.2006, с. 1.

- 4.2.3. Принципи конструкції, монтування, правильного використання шин та догляду за ними;
- 4.2.4. Основні типи, функціонування, основні деталі, з'єднання, використання й щоденне технічне обслуговування гальмівної арматури, регуляторів обертів двигуна, а також використання антиблокувальних пристроїв гальмової системи;
- 4.2.5. Принципи систем зчипки, їхні типи, функціонування, основні деталі, з'єднання, використання і щоденне технічне обслуговування (тільки для категорій СЕ та DE);
- 4.2.6. Методи знаходження причин поломок;
- 4.2.7. Профілактичне технічне обслуговування транспортних засобів і необхідний поточний ремонт;
- 4.2.8. Відповідальність водія щодо приймання, перевезення й доставки вантажів відповідно до погоджених умов (лише категорії С, СЕ).

В. ІСПИТ З НАВИЧОК І ПОВЕДІНКИ

5. Транспортний засіб і його обладнання

5.1. Трансмсія транспортного засобу

5.1.1. Керування транспортним засобом з механічною коробкою передач можливе за умови складення іспиту з навичок і поведінки, що проводився на транспортному засобі з механічною коробкою передач.

«Транспортний засіб з механічною коробкою передач» означає транспортний засіб, у якому є педаль зчеплення (або важіль, що його приводять у дію рукою для категорій А, А2 і А1), що її водій повинен приводити в дію під час зрушення з місця або зупинення транспортного засобу й перемикання передач.

5.1.2. Транспортні засоби, що не відповідають критеріям, установленим у пункті 5.1.1, уважаються такими, що мають автоматичну коробку передач.

Без обмеження положень пункту 5.1.3, якщо кандидат складає іспит з навичок і поведінки на транспортному засобі з автоматичною коробкою передач, це повинно бути записано в будь-якому посвідченні, виданому на підставі такого іспиту. Посвідчення з таким записом повинні використовуватись лише для керування транспортними засобами з автоматичною коробкою передач.

5.1.3. Особливі положення стосовно транспортних засобів категорій С, СЕ, D і DE:

Держави-члени можуть вирішити, що обмеження щодо транспортних засобів з автоматичною коробкою передач, зазначених у пункті 5.1.2, не записуватимуть у посвідченні водія для транспортного засобу категорії С, СЕ, D або DE якщо кандидат уже має посвідчення водія, отримане за результатами іспиту, складеному на транспортному засобі з механічною коробкою передач щонайменше однієї з наведених нижче категорій: В, ВЕ, С, СЕ, С1, С1Е, D, DE, D1 або D1Е і виконав дії, описані в пункті 8.4 під час іспиту з навичок і поведінки.

5.2. Транспортні засоби, що їх використовують на іспитах з навичок і поведінки, повинні відповідати наведеним нижче мінімальним критеріям. Держави-члени можуть передбачити суворіші критерії або додати інші. До транспортних засобів категорії А1, А2 і А, що їх використовують на іспитах з навичок і поведінки, держави-члени можуть застосовувати

відхилення на 5 см³ менше за необхідний мінімальний робочий об'єм циліндра.

Категорія A1:

Мотоцикли категорії A1 без бокового причепа з потужністю двигуна не більш ніж 11 кВт і зі співвідношенням потужність/вага не більш ніж 0,1 кВт/кг, які здатні розвивати швидкість щонайменше 90 км/год.

Якщо мотоцикл оснащений двигуном внутрішнього згорання, мінімальний робочий об'єм циліндра двигуна повинен становити щонайменше 120 см³.

Якщо мотоцикл оснащений електричним двигуном, співвідношення потужність/вага транспортного засобу повинне бути щонайменше 0,08 кВт/кг;

Категорія A2:

Мотоцикл без бокового причепа з потужністю двигуна щонайменше 20 кВт, але не більш ніж 35 кВт, і зі співвідношенням потужність/вага не більш ніж 0,2 кВт/кг.

Якщо мотоцикл оснащений двигуном внутрішнього згорання, робочий об'єм двигуна повинен бути щонайменше 400 см³.

Якщо мотоцикл оснащений електричним двигуном, співвідношення потужність/вага транспортного засобу повинне бути щонайменше 0,15 кВт/кг;

Категорія A:

Мотоцикл без бокового причепа, споряджена маса якого перевищує 180 кг, з потужністю двигуна щонайменше 50 кВт. Держави-члени можуть прийняти допустиме відхилення від необхідної мінімальної маси, яке становить 5 кг.

Якщо мотоцикл оснащений двигуном внутрішнього згорання, робочий об'єм двигуна повинен бути щонайменше 600 см³.

Якщо мотоцикл оснащений електричним двигуном, співвідношення потужність/вага транспортного засобу повинне бути щонайменше 0,25 кВт/кг.

Держави-члени можуть дозволити використання мотоциклів категорії A, споряджена маса яких не перевищує 180 кг, з потужністю двигуна щонайменше 40 кВт і не більш ніж 50 кВт до 31 грудня 2018 року;

Категорія B:

Чотириколісний транспортний засіб категорії B здатний розвивати швидкість щонайменше 100 км/год;

Категорія BE:

Автопоїзд транспортних засобів із учбового автомобіля категорії B та причепа з дозволеною максимальною масою щонайменше 1000 кг, здатний розвивати швидкість щонайменше 100 км/год, який не підпадає під категорію B; вантажний відсік причепа повинен являти собою фургон щонайменше такої ж ширини й висоти, як і автомобіль; фургон може бути також дещо вужчим, ніж автомобіль, за умови, що видимість позаду є можливою лише завдяки використанню зовнішніх дзеркал заднього виду автомобіля; мінімальна фактична повна маса причепа повинна становити 800 кг;

Категорія B1:

Моторизований квадрицикл, здатний розвивати швидкість щонайменше 60 км/год;

Категорія C:

Транспортний засіб категорії C з дозволеною максимальною масою щонайменше 12 000 кг, щонайменше 8 м завдовжки, щонайменше 2,40 м завширшки, здатний розвивати швидкість щонайменше 80 км/год; устаткований антиблокувальним пристроєм гальмової системи, коробкою передач, що дозволяє водію перемикає передачі в ручному режимі, і реєструвальною апаратурою, як це визначено Регламентом (ЄЕС) № 3821/85; вантажний відсік повинен являти собою фургон щонайменше такої ж ширини й висоти, як і кабіна; фактична повна маса транспортного засобу повинна становити мінімум 10 000 кг;

Категорія CE:

Зчеплений транспортний засіб або автопоїзд транспортних засобів з учбового тягача категорії C та причепа щонайменше 7,5 м завдовжки; як зчеплений транспортний засіб, так і автопоїзд повинні мати дозволену максимальну масу щонайменше 20 000 кг, мати довжину щонайменше 14 м і ширину щонайменше 2,40 м, бути здатними розвивати швидкість щонайменше 80 км/год, бути устаткованим антиблокувальним пристроєм гальмової системи, коробкою передач, що дозволяє водію перемикає передачі в ручному режимі, і реєструвальною апаратурою, як це визначено Регламентом (ЄЕС) № 3821/85; вантажний відсік повинен являти собою фургон щонайменше такої ж ширини й висоти, як і кабіна; фактична повна маса як зчленованого транспортного засобу, так і автопоїзду повинна становити мінімум 15 000 кг;

Категорія C1:

Транспортний засіб підкатегорії C1 з дозволеною максимальною масою щонайменше 4000 кг, щонайменше 5 м завдовжки, здатний розвивати швидкість щонайменше 80 км/год; устаткований антиблокувальним пристроєм гальмової системи і реєструвальною апаратурою, як це визначено Регламентом (ЄЕС) № 3821/85; вантажний відсік повинен являти собою фургон щонайменше такої ж ширини й висоти, як і кабіна;

Категорія C1E:

Автопоїзд транспортних засобів з учбового транспортного засобу підкатегорії C1 та причепа з дозволеною максимальною масою щонайменше 1250 кг, здатний розвивати швидкість щонайменше 80 км/год; вантажний відсік причепа повинен являти собою фургон щонайменше такої ж ширини й висоти, як і кабіна; фургон може бути також дещо вузким, ніж кабіна, за умови що видимість позаду є можливою лише завдяки використанню зовнішніх дзеркал заднього виду автомобіля; фактична повна маса причепа повинна становити мінімум 800 кг;

Категорія D:

Транспортний засіб категорії D щонайменше 10 м завдовжки, щонайменше 2,40 м завширшки, здатний розвивати швидкість щонайменше 80 км/год; устаткований антиблокувальним пристроєм гальмової системи і реєструвальним обладнанням, як визначено Регламентом (ЄЕС) № 3821/85;

Категорія DE:

Автопоїзд транспортних засобів з учбового тягача категорії D та причепа з дозволеною

максимальною масою щонайменше 1250 кг щонайменше 2,40 м завширшки, здатний розвивати швидкість щонайменше 80 км/год; вантажний відсік причепа повинен являти собою фургон щонайменше 2 м завширшки і щонайменше 2 м заввишки; фактична повна маса причепа повинна становити мінімум 800 кг;

Категорія D1:

Транспортний засіб підкатегорії D1 з дозволеною максимальною масою щонайменше 4000 кг щонайменше 5 м завдовжки, здатний розвивати швидкість щонайменше 80 км/год; устаткований антиблокувальним пристроєм гальмової системи і реєструвальною апаратурою, як це визначено Регламентом (ЄЕС) № 3821/85;

Категорія D1E:

Состав транспортних засобів з учбового тягача підкатегорії D1 і причепа з дозволеною максимальною масою щонайменше 1250 кг, здатний розвивати швидкість щонайменше 80 км/год; вантажний відсік причепа повинен являти собою фургон щонайменше 2 м завширшки і щонайменше 2 м заввишки; фактична повна маса причепа повинна становити мінімум 800 кг;

Учбові транспортні засоби категорій BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 і D1E, які не відповідають мінімальним критеріям, наведеним вище, але які перебували в експлуатації на момент або до моменту набрання чинності цією Директивою, можуть надалі використовуватися протягом періоду, що не перевищує десять років після вказаної дати. Держави-члени можуть виконувати вимоги, що стосуються вантажопідйомності таких транспортних засобів, протягом десяти або менше років з моменту набрання чинності Директивою Комісії 2000/56/ЄС ⁽¹⁾.

6. Навички й поведінка, що їх необхідно перевірити стосовно категорій A1, A2 і A

6.1. Підготовка й технічна перевірка транспортного засобу, що є суттєвими для безпеки дорожнього руху

Кандидати повинні продемонструвати, що вони здатні підготуватись до безпечної їзди, дотримуючись таких вимог:

6.1.1. Регулювати захисне спорядження, таке як рукавиці, спеціальне взуття, захисний одяг і шолом безпеки;

6.1.2. Вибірково перевіряти стан шин, гальм, рульового керування, перемикача аварійної зупинки двигуна (за наявності), ланцюга, рівень мастильної оливи, фари, світловідбивачі, покажчики повороту та звуковий попереджувальний сигнал.

6.2. Особливі маневри, які необхідно перевірити з огляду на безпеку дорожнього руху

6.2.1. Постановка мотоцикла на підставку й зняття з неї та переміщення його без допомоги двигуна, йдучи поряд;

6.2.2. Постановка мотоциклу на стоянку на підставці;

6.2.3. Виконання щонайменше двох маневрів на низькій швидкості, у том у числі змійки; це необхідно для оцінювання здатності користуватися зчепленням одночасно з гальмом, утримувати рівновагу, стежити за дорогою, контролювати положення на мотоциклі й положення стоп на упорах;

6.2.4. Виконання щонайменше двох маневрів на підвищеній швидкості, з яких один маневр — на другій або третій передачі зі швидкістю 30 км/год і один — уникнення перешкоди — зі швидкістю щонайменше 50 км/год; це необхідно для оцінювання здатності контролювати положення на мотоциклі, утримувати рівновагу, стежити за дорогою, а також техніки керування і перемикання передач;

⁽¹⁾ Директива Комісії 2000/56/ЄС від 14 вересня 2000 року про внесення змін до Директиви Ради 91/439/ЄЕС про посвідчення водія (ОВ L 237, 21.09.2000, с. 45).

6.2.5. Гальмування: необхідно виконати щонайменше дві вправи з гальмування, у тому числі аварійне гальмування на мінімальній швидкості 50 км/год; це необхідно для оцінювання здатності користуватися переднім і заднім гальмом, утримувати рівновагу, стежити за дорогою та контролювати положення на мотоциклі.

Особливі маневри, зазначені в пунктах 6.2.3 – 6.2.5 мають бути запроваджені щонайпізніше через 5 років після набуття чинності Директивою 2000/56/ЄС.

6.3. Поведінка на дорозі

Кандидати повинні виконувати всі дії, зазначені нижче, у звичайній дорожній обстановці в повній безпеці, уживаючи всіх необхідних запобіжних заходів:

6.3.1. Зрушення з місця: після стоянки, після зупинки дорожньому русі; виїзд з прилеглої території;

6.3.2. Рух по прямих дорогах; зустрічний роз'їзд транспортних засобів, у тому числі в обмеженому просторі;

6.3.3. Рух на вигинах дороги;

6.3.4. перехрестя: в'їзд на перехрестя, транспортні розв'язки і їх проїзд;

6.3.5. Зміна напрямку руху: повороти ліворуч і праворуч; зміна смуг руху;

6.3.6. В'їзд на автомагістралі/з'їзд з автомагістралей або подібних доріг (за наявності): виїзд зі смуги розгону; з'їзд на смугу гальмування;

6.3.7. Обгін/випередження: обгін інших транспортних засобів (якщо можливо); рух уздовж перешкод, наприклад, припаркованих автомобілей; дії в ситуації, коли обгін виконують інші транспортні засоби (у відповідному випадку);

6.3.8. Особливі ділянки доріг (за наявності): перехрестя з круговим рухом; залізничні переїзди; трамвайні/автобусні зупинки; пішохідні переходи; рух на затяжних підйомах і спусках; тунелі;

6.3.9. Запобіжні заходи під час виходу з транспортного засобу.

7. Навички й поведінка, що їх необхідно перевірити стосовно категорій B, B1 і BE

8.2. Підготовка й технічна перевірка транспортного засобу, що є суттєвими для безпеки дорожнього руху

Кандидати повинні продемонструвати, що вони здатні підготуватись до безпечної їзди, виконуючи такі вимоги:

7.2.1. Відрегулювати сидіння таким чином, щоб мати правильне положення сидячи;

7.2.2. Відрегулювати дзеркала заднього виду, ремені безпеки, підголівники, якщо вони є;

7.2.3. Перевірити, чи зачинені двері;

7.2.4. Вибірково перевірити стан шин, рульового керування, гальм, рідин (наприклад, моторної оливи, охолоджувальної рідини, рідини склоомивача) фар, світловідбивачів, покажчиків повороту та звукового попереджувального сигналу;

7.2.5. Контролювати чинники безпеки стосовно завантаження транспортного засобу: кузов,

тенти, двері вантажного відсіку, замки кабіни, спосіб завантаження, закріплення вантажу (лише категорія BE);

7.2.6. Перевірити зчпний пристрій і гальма й електричні з'єднання (лише категорія BE).

8.3. Категорії B і B1: особливі маневри, які необхідно перевірити з огляду на безпеку дорожнього руху

Іспит повинен включати наведені нижче маневри (щонайменше два маневри з чотирьох пунктів, у тому числі один на задній передачі):

7.3.1. Рух заднім ходом по прямій або з поворотом праворуч або ліворуч з дотриманням правильної смуги руху;

7.3.2. Розворот транспортного засобу з використанням передньої та задньої передач;

7.3.3. Паркування транспортного засобу й залишення місця парковки, (паркування паралельно, діагонально або перпендикулярно, переднім або заднім ходом, на рівній поверхні, підйомі або спуску);

7.3.4. Точне гальмування до зупинки (виконання екстреної зупинки не є обов'язковим);

8.4. Категорія BE: особливі маневри, які необхідно перевірити з огляду на безпеку дорожнього руху

7.4.1. Зчеплення причепа з автомобілем та відчеплення від нього або відчеплення причепа від автомобіля та повторне зчеплення з ним; ця дія повинна виконуватися з тягачем, який стоїть поряд з причепом (тобто не на одній лінії);

7.4.2. Рух заднім ходом по кривій, траєкторія якої залишається на розсуд держав-членів;

7.4.3. Безпечне поставлення транспортного засобу для завантаження/розвантаження.

8.5. Поведінка на дорозі

Кандидати повинні виконувати всі дії, зазначені нижче, у звичайній дорожній обстановці в повній безпеці, уживаючи всіх необхідних запобіжних заходів:

7.5.1. Зрушення з місця: після стоянки, після зупинки дорожньому русі; виїзд з прилеглої території;

7.5.2. Рух по прямих дорогах; зустрічний роз'їзд транспортних засобів, у тому числі в обмеженому просторі;

7.5.3. Рух на вигинах дороги;

7.5.4. Перехрестя: в'їзд на перехрестя, транспортні розв'язки і їх проїзд;

7.5.5. Зміна напрямку руху: повороти ліворуч і праворуч; зміна смуг руху;

7.5.6. В'їзд на автомагістралі/з'їзд з автомагістралей або подібних доріг (за наявності): виїзд зі смуги розгону; з'їзд на смугу гальмування;

7.5.7. Обгін/випередження: обгін інших транспортних засобів (якщо можливо); рух уздовж перешкод, наприклад, припаркованих автомобілей, дії у ситуації, коли обгін виконують інші транспортні засоби (залежно від обставин);

7.5.8. Особливі ділянки доріг (за наявності): перехрестя з круговим рухом; залізничні переїзди; трамвайні/автобусні зупинки; пішохідні переходи; рух на затяжних підйомах і спусках; тунелі;

7.5.9. Запобіжні заходи під час висадки пасажирів з транспортного засобу.

8. Навички й поведінка, що їх необхідно перевірити стосовно категорій C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 і D1E

8.1. *Підготовка й технічна перевірка транспортного засобу, що є суттєвими для безпеки дорожнього руху*

Кандидати повинні продемонструвати, що вони здатні підготуватись до безпечної їзди, виконуючи такі вимоги:

8.1.1. Відрегулювати сидіння таким чином, щоб мати правильне положення сидячи;

8.1.2. Відрегулювати дзеркала заднього виду, ремені безпеки, підголівники, якщо вони є;

8.1.3. Виконати вибіркові перевірки стану шин, рульового керування, гальм, фар, світловідбивачів, покажчиків повороту та звукового попереджувального сигналу;

8.1.4. Перевірити гальмову систему з підсилювачем та систему рульового керування з підсилювачем, перевірити стан коліс, гайок кріплення коліс, бризковиків, вітрового скла, вікон і склоочисників, рідин (наприклад, моторної оливи, охолоджувальної рідини, рідини склоомивача), перевірити й використовувати панель приладів, у тому числі реєструвальну апаратуру, як це визначено в Регламенті (ЄЕС) № 3821/85. Остання вимога не поширюється на кандидатів на отримання права керування транспортними засобами категорії C1 або C1E, які не підпадають під дію цього Регламенту;

8.1.5. Перевірити тиск повітря, ресивери й підвіску;

8.1.6. Контролювати чинники безпеки стосовно завантаження транспортного засобу: кузов, тенти, двері вантажного відсіку, завантажувальний механізм (за наявності), замки кабіни (за наявності), спосіб завантаження, закріплення вантажу (лише категорії C, CE, C1, C1E);

8.1.7. Перевірити зчпний пристрій і гальма, а також електричні з'єднання (лише категорії CE, C1E, DE, D1E);

8.1.8. Здатність уживати спеціальних заходів безпеки транспортних засобів, контролювати кузов, сервісні дверцята, аварійні виходи, засоби надання першої медичної допомоги, вогнегасники та інше обладнання для забезпечення безпеки (лише категорії D, DE, D1, D1E);

8.1.9. Читати карти автомобільних доріг, планувати маршрути, у тому числі використовувати електронні навігаційні системи (необов'язково).

8.2. *Особливі маневри, які необхідно перевірити з огляду на безпеку дорожнього руху*

8.2.1. Зчеплення причепа з автомобілем та відчеплення від нього або відчеплення причепа від автомобіля та повторне зчеплення з ним; ця дія повинна виконуватися з тягачем, який стоїть поряд з причепом (тобто не на одній лінії) (лише категорії CE, C1E, DE, D1E);

8.2.2. Рух заднім ходом по кривій, траєкторія якої залишається на розсуд держав-членів;

8.2.3. Безпечне поставлення транспортного засобу для завантаження/розвантаження біля вантажної естакади/платформи або подібного пристрою (лише категорії C, CE, C1, C1E);

8.2.4. Паркування для безпечного входу пасажирів до автобусу і виходу з нього (лише категорії D, DE, D1, D1E).

8.3. Поведінка на дорозі

Кандидати повинні виконувати всі дії, зазначені нижче, у звичайній дорожній обстановці в повній безпеці, уживаючи всіх необхідних запобіжних заходів:

8.3.1. Зрушення з місця: після стоянки, після зупинки дорожньому русі; виїзд з прилеглої території;

8.3.2. Рух по прямих дорогах; зустрічний роз'їзд транспортних засобів, у тому числі в обмеженому просторі;

8.3.3. Рух на вигинах дороги;

8.3.4. перехрестя: в'їзд на перехрестя, транспортні розв'язки і їх проїзд;

8.3.5. Зміна напрямку руху: повороти ліворуч і праворуч; зміна смуг руху;

8.3.6. В'їзд на автомагістралі/з'їзд з автомагістралей або подібних доріг (за наявності): виїзд зі смуги розгону; з'їзд на смугу гальмування;

8.3.7. Обгін/випередження: обгін інших транспортних засобів (якщо можливо); рух уздовж перешкод, наприклад, припаркованих автомобілей, дії у ситуації, коли обгін виконують інші транспортні засоби (залежно від обставин);

8.3.8. Особливі ділянки доріг (за наявності): перехрестя з круговим рухом; залізничні переїзди; трамвайні/автобусні зупинки; пішохідні переходи; рух на затяжних підйомах і спусках; тунелі;

8.3.9. Запобіжні заходи під час висадки пасажирів з транспортного засобу.

8.4. Безпечне й енергоефективне керування

8.4.1. Керування в такий спосіб, який забезпечує безпеку й скорочує споживання палива та викиди під час збільшення й зменшення швидкості, руху на спусках і підйомах, у разі необхідності шляхом вибору передач вручну.

9. Оцінка за іспит з навичок і поведінки

9.1. Щодо кожної з вищезазначених дорожніх ситуацій оцінка повинна відображати ступінь свободи, з якою кандидат поводить з органами керування транспортним засобом, і продемонстровану ним здатність керувати транспортним засобом у транспортному потоці в цілковитій безпеці. Екзаменатор повинен почуватися в безпеці протягом усього іспиту. Помилки в керуванні або небезпечне керування, що безпосередньо створюють загрозу безпеці учбового транспортного засобу, його пасажирів або інших учасників дорожнього руху, повинні бути покарані нескладенням іспиту, незалежно від того, чи довелось екзаменатору або супроводжуючій особі втрутитися. Проте екзаменатор на свій розсуд вирішує, чи необхідно завершити іспит з навичок і поведінки.

Екзаменатор з керування транспортними засобами повинен мати належну підготовку, щоб

правильно оцінити здатність кандидата безпечно керувати. Уповноважений державою-членом орган повинен контролювати та наглядати за роботою екзаменаторів з керування транспортними засобами для забезпечення правильного й однакового застосування оцінювання помилок відповідно до стандартів, установлених у цьому додатку.

9.2. Під час оцінювання екзаменатори з керування транспортними засобами повинні звертати особливу увагу на те, чи демонструє кандидат обережне та соціальне керування транспортним засобом. Його поведінка має відображати загальний стиль керування, і екзаменатор повинен урахувати її в загальній характеристиці кандидата. Вона включає в себе узгоджене й обумовлене (безпечне) керування з урахуванням дорожніх і погодних умов, урахуванням інших транспортних засобів, урахуванням інтересів інших учасників дорожнього руху (особливо більш вразливих) та передбачення подальших подій.

9.3. Екзаменатор з керування транспортними засобами, крім того, повинен оцінити чи кандидат:

9.3.1. Контролює транспортний засіб, беручи до уваги: належне використання ременів безпеки, дзеркал заднього виду, підголовників, сидіння; належне використання зовнішніх світлових приладів та іншого устаткування; належне використання систем зчеплення, коробки передач, акселератора, гальмової системи (у тому числі третьої гальмової системи, за наявності), рульового керування; контролює транспортний засіб за різних обставин, на різних швидкостях, стійкість на дорозі, масу й габарити та характеристики транспортного засобу, масу і вид вантажу (лише категорії BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E), комфорт пасажирів (лише категорії D, DE, D1, D1E) (розганяється не швидко, керує плавно, не гальмує різко);

9.3.2. Керує економічно в безпечний та енергоефективний спосіб, урахуваючи кількість обертів за хвилину, перемикаючи передачі, гальмуючи й збільшуючи швидкість (лише категорії B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E);

9.3.3. Спостерігає: кругове спостереження, належне використання дзеркал, бачення на далекій, середній, близькій відстані;

9.3.4. Дотримується переваги/надання переваги: перевага на перехрестях і транспортних розв'язках, надання переваги в інших випадках (наприклад, зміна напрямку, смуги руху, спеціальні маневри);

9.3.5. Дотримується правильного розташування на дорозі: належне розташування на дорозі, у смугах руху, на перехрестях з круговим рухом, вигинах дороги, що є догідним виду й характеристикам транспортного засобу; займає необхідне положення завчасно;

9.3.6. Дотримується дистанції та інтервалу: дотримання належної дистанції (попереду) та інтервалу (збоку); дотримання належного інтервалу відносно інших учасників дорожнього руху;

9.3.7. Дотримується режиму швидкості: керування без перевищення максимальної дозволеної швидкості, обирання швидкості, яка відповідає погодним/дорожнім умовам і, якщо це необхідно, загальнодержавним обмеженням, керування з такою швидкістю, на якій можливо зупинитися в межах відстані видимої і вільної дороги; пристосування до загальної швидкості таких самих учасників дорожнього руху;

9.3.8. Світлофори, дорожні знаки та інші покажчики: здійснення правильних дій відповідно до сигналів світлофора, виконання вказівок регулювальників; здійснення правильних дій відповідно до дорожніх знаків (заборон або приписів); здійснення належних дій відповідно до дорожньої розмітки;

9.3.9. Подає сигнали: правильне й вчасне подавання сигналів, коли це необхідно; правильне подавання сигналів щодо напрямку руху; здійснення належних дій щодо всіх сигналів, що подають інші учасники дорожнього руху;

9.3.10. Виконує гальмування та зупинки: вчасне зменшення швидкості, гальмування або зупинка відповідно до обставин; передбачення подальших подій; використання різних гальмових систем (лише для категорій C, CE, D, DE); використання інших, ніж гальма, систем зниження швидкості (лише для категорій C, CE, D, DE).

10. Тривалість іспиту

Тривалість іспиту й подолана відстань повинні бути достатніми, щоб оцінити навички й поведінку, установлені в частині В цього додатка. У жодному випадку час керування на дорозі не повинен бути меншим ніж 25 хвилин для категорій A, A1, B, B1 і BE та 45 хвилин для інших категорій. Цей час не включає в себе реєстрування кандидата, підготовку транспортного засобу, технічну перевірку транспортного засобу, що є суттєвою для безпеки дорожнього руху, спеціальні маневри і оголошення результатів практичного іспиту.

11. Місце проведення іспиту

Частина іспиту для оцінювання спеціальних маневрів можна проводити на спеціальному екзаменаційному майданчику. Коли це можливо, частину іспиту для оцінювання поведінки на дорозі необхідно проводити на дорогах поза забудованими зонами, швидкісних дорогах та автомагістралях (або подібних дорогах), а також на всіх видах міських вулиць (житлові зони, зони, у яких швидкість руху не може перевищувати 30 і 50 км/год, міські швидкісні дороги), що повинні представляти різні види труднощів, з якими ймовірно стикатимуться водії. Бажано також, щоб іспит відбувався в умовах різної щільності транспортного потоку. Час керування на дорозі необхідно оптимально використовувати, щоб оцінити кандидата на різних ділянках дорожнього руху, які можуть зустрічатися, приділяючи особливу увагу чергуванню таких ділянок.

II. ЗНАННЯ, НАВИЧКИ І ПОВЕДІНКА ДЛЯ КЕРУВАННЯ МЕХАНІЧНИМ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ

Водії всіх механічних транспортних засобів повинні в будь-який момент володіти знаннями, навичками й дотримуватися поведінки, як зазначено в пунктах 1 – 9, щоб бути здатними:

- Розпізнавати небезпечні дорожні ситуації та оцінювати ступінь їхньої серйозності,
- Контролювати транспортний засіб на достатньому рівні, щоб не створювати небезпечні ситуації й належно реагувати, якщо такі ситуації трапляються,
- Виконувати правила дорожнього руху, зокрема ті, що призначені для запобігання дорожньо-транспортним пригодам і для підтримання транспортного потоку,
- Виявляти будь-які основні технічні несправності в своїх транспортних засобах, зокрема ті, що створюють ризик безпеці, і усувати їх у належний спосіб,
- Ураховувати всі чинники, що впливають на поведінку під час керування (наприклад, алкоголь, утом, слабкий зір тощо), щоб повною мірою використовувати здібності, необхідні для безпечного керування,
- Сприяти забезпеченню безпеки всіх учасників дорожнього руху, зокрема, найслабших й найуразливіших, виявляючи належну повагу до інших.

Держави-члени можуть здійснювати необхідні заходи для забезпечення можливості водіям, які втратили знання, навички й поведінку, описані в пунктах 1 – 9, відновити ці знання й навички та продовжувати демонструвати таку поведінку, яка необхідна для керування механічним транспортним засобом.